Súd:	Krajský súd Nitra
Spisová značka:	26Co/30/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu:	4124210152
Dátum vydania rozhodnutia:	04. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Pavol Pilek
ECLI:	ECLI:SK:KSNR:2025:4124210152.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Pileka a členov senátu JUDr. Romana Greguša a JUDr. Mareka Olekšáka, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX C. XXX, zastúpený: JUDr. Ing. Peter Lyžičiar, advokát, so sídlom Svätoplukovo námestie 1/B, 949 01 Nitra, proti žalovanému: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy 5.836,42 eura, o odvolaní žalovaného proti I. a III. výroku rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 16C/87/2024 – 372 zo dňa 9. apríla 2025, takto

r o z h o d o l :

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 16C/87/2024 – 372 zo dňa 9. apríla 2025 v napadnutej časti p o t v r d z u j e.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % na účet právneho zástupcu žalobcu do 3 dní od doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie rozsudkom označeným v záhlaví (ďalej len „napadnutý rozsudok“) uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobcovi 2.200 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.); vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.); žalobcovi voči žalovanému priznal z prisúdenej sumy nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.).

1.1. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil primárne ustanoveniami: § 11, § 13 ods. 1, § 13 ods. 2, § 13 ods. 3, § 100 ods. 1, § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo aj „OZ“); § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2, § 92 ods. 1 a 2, zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o HaZZ“); čl. 1 bod 2, 3 veta prvá, čl. 2 bod 1, 2, čl. 6, čl. 16 písm. b), čl. 17 bod 3 písm. iii) Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica“); čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie; § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

1.2. Napadnutý rozsudok súd prvej inštancie v podstate odôvodnil tým, že žalobca sa žalobou doručenou súdu prvej inštancie dňa 01.10.2024 domáhal voči žalovanému zaplatenia 5.836,42 eura titulom nemajetkovej ujmy. Žalobu odôvodnil na tom skutkovom základe, že pracuje v hasičskom a záchrannom zbore (ďalej aj len „HaZZ“) od roku 2020. Služobný čas príslušníka HaZZ je rozvrhnutý nerovnomerne tak, že týždenný pracovný čas sa skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti. Žalobca za obdobie september 2021 až august 2024 odpracoval spolu 2.138,47 hodín určenej služobnej povinnosti,

pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín nebola započítaná do pracovného času, čo je v rozpore so smernicou. Počas tohto obdobia dosiahol priemerný pracovný čas žalobcu 51,03 hodín týždenne. Pracovný čas žalobcu tak presahuje 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ, ale aj maximálne prípustný 48 hodinový týždenný pracovný čas podľa čl. 6 písm. b) smernice, pretože žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti nie je započítaná do fondu pracovného času vzhľadom na to, že zákon o HaZZ ju nepovažuje za služobný (pracovný) čas, čo je v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice a judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „ESD“). Žalobca vyjadril názor, že smernica nebola správne, respektíve v časti vôbec, transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to do ustanovení zákona o HaZZ, preto predmetný zákon umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť služobný čas príslušníka HaZZ tak, že sústavne prekračuje stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Právo žalobcu vyplývajúce z čl. 6 písm. b) smernice bolo a je pravidelne porušované, pričom sa porušovanie vzťahuje na celé žalované obdobie, ako aj na všetky referenčné obdobia (4, 6 a 12 mesačné referenčné obdobie). Vo vzťahu k príčinnej súvislosti (v rámci jednej zložky nároku na náhradu škody) žalobca uviedol, že došlo k vzniku nemajetkovej ujmy v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia [čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“)] vzhľadom na to, že účelom stanoveného maximálneho týždenného pracovného času bolo zabezpečenie odpočinku, tak aby pracovník nespôsobil sebe, iným spolupracovníkom alebo iným osobám úraz v dôsledku vyčerpania, a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Žalobca zároveň uviedol zásah do práva na súkromie a rodinný život (čl. 19 Ústavy SR), pretože musel odpracovať viac než bol povinný v zmysle smernice, a to na úkor svojich blízkych. Žalobca odkázal na analogické aplikovanie ust. § 11 a 13 Občianskeho zákonníka, keďže smernica neobsahuje ustanovenia, ktoré by sa týkali náhrady škody. Primeranú náhradu vo forme nemajetkovej ujmy si vyčíslil ako rozdiel medzi peňažnou náhradou v rámci ust. § 122 ods. 1 zákona o HaZZ a peňažnou náhradou podľa ust. § 122 ods. 2 písm. a) zákona o HaZZ, čo predstavuje 5.836,42 eura.

1.3. Súd prvej inštancie konštatoval, že má právomoc vec prejednať a rozhodnúť a je zachovaná aktívna a pasívna vecná legitimácia. Zaoberal sa taktiež vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaného. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok nie je ani z časti premlčaný. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch patrí medzi majetkové práva, na ktoré sa vzťahuje premlčanie vo všeobecnej trojročnej dobe podľa ust. § 101 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie zastal názor, že k ujme na právach žalobcu dochádzalo každým kalendárnym mesiacom za žalované obdobie práve tým, že nebol dodržaný maximálny limit pracovného času podľa čl. 6 písm. b) smernice. Predmetné porušenie čl. 6 písm. b) smernice mohol žalobca zistiť za mesiac september až uplynutím tohto mesiaca, a preto bolo možné právo na náhradu nemajetkovej ujmy uplatniť najskôr v prvý deň nasledujúceho mesiaca (01.10.2021), pričom žaloba bola podaná na súd prvej inštancie dňa 01.10.2024, teda v rámci trojročnej premlčacej doby. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že nárok nie je premlčaný. Podotkol, že premlčacia doba mohla začať plynúť až dňom nasledujúcim po dni (02.11.2024), kedy žalovaný s konečnou platnosťou prestal porušovať právo Európskej únie, a to transpozíciou absentujúceho ustanovenia do právneho poriadku Slovenskej republiky. Následne súd prvej inštancie skúmal predpoklady na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) v zmysle judikatúry ESD (závažné porušenie únijnej normy; existencia škody – vznik nemajetkovej ujmy; existencia priamej príčinnej súvislosti medzi porušením práva únie a škodou spôsobenou poškodenému jednotlivcovi). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že prišlo k namietanému porušeniu predmetného článku smernice, pretože žalovaný, ktorý je členským štátom Európskej únie, neprijal všetky potrebné opatrenia tak, aby priemerný pracovný čas žalobcu pre obdobie každých siedmych dní, vrátane nadčasov neprekročil maximálny, únijným právom stanovený limit 48 hodín. Toto ustanovenie smernice nebolo správne prebraté do právneho poriadku Slovenskej republiky, pretože umožňovalo, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu, vrátane nadčasov presiahol 48 hodín, keďže do pracovného času žalobcovi nezapočítaval v žalovanom období čas služobnej pohotovosti, čo je v rozpore s čl. 2 ods. 1 smernice. Súd prvej inštancie mal za splnenú podmienku závažnosti, pretože porušenie predmetného článku smernice je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Európskej únie a súčasne ide o porušenie práva, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou ESD. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na to, že nie je možné sa od čl. 6 písm. b) smernice odchýliť v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 smernice, pokiaľ ide o také činnosti, akou je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Ďalej súd prvej inštancie mal za splnenú aj podmienku príčinnej súvislosti, keďže porušením práva zo strany žalovaného došlo k vzniku škody u žalobcu, a to zásahom do jeho ústavného práva na ochranu zdravia a do práva na súkromie a na rodinný život, keďže musel odpracovať viac než bol povinný v zmysle smernice, a to na úkor seba a svojich blízkych. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že je potrebné celý čas služobnej pohotovosti započítať do pracovného času

žalobcu, keďže ten musel byť prítomný na pracovisku počas výkonu služobnej pohotovosti s poukazom na judikatúru ESD. Súd prvej inštancie sa oboznámil aj s prílohou č. 4 zákona o HaZZ, v rámci ktorej bola prebratá aj časť smernice, avšak úprava v predmetnom zákone nie je v súlade s právom Európskej únie, pretože z nej nie je možné dovodiť, že by služobná pohotovosť hasičov vykonávaná v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času.

1.4. Súd prvej inštancie ako ďalší predpoklad zodpovednosti skúmal preukázanie ujmy žalobcu. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobcovi vznikla ujma nerešpektovaním smernice pri rozvrhovaní pracovného času, keďže prišiel o množstvo voľného času. Súd prvej inštancie konštatoval, že za rok 2021 žalobca za obdobie 09 – 12/2021 celkom 891,6 hodín, čo v priemere predstavuje 51,15 hodín týždenne; za rok 2022 za obdobie 01 – 12/2022 celkom 2683 hodín, čo v priemere predstavuje 51,46 hodín týždenne; za rok 2023 za obdobie 01 – 12 /2023 celkom 2623,17 hodín, čo v priemere predstavuje 50,31 hodín týždenne; za rok 2024 za obdobie 01 – 08/2024 celkom 1799,3 hodín, čo v priemere predstavuje 51,62 hodín týždenne. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na to, že strata času, ktorú žalobcovi spôsobil žalovaný opomenutím úplnej transpozície smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, je nenavrátiteľná. Už túto stratu času je možné považovať za vznik ujmy na strane žalobcu, keďže nedobrovoľne musel stráviť za žalované obdobie veľký počet hodín v práci, ktoré odpracoval nad rámec úniovým právom stanoveného limitu. Žalobca tak nemal možnosť realizovať svoj súkromný život podľa svojich predstáv a pri svojom náročnom povolaní nemal možnosť zregenerovať. V rozhodnom čase právna úprava v zákone o HaZZ neobsahovala žiadne mechanizmy zabezpečujúce neprekračovanie 48 hodinového týždenného pracovného času v každom období dvoch po sebe nasledujúcich referenčných období. Až na základe novely účinnej od 01.11.2024 zákonodarca reagoval na zjavne nežiaduci právny stav, vedomý si podávania veľkého množstva žalôb na štát. Súd prvej inštancie nepovažoval výpočet pracovného času žalobcu zo strany žalovaného za správny. Stotožnil sa s názorom žalobcu v tom, že je možné vychádzať z údajov na výplatných páskach. Právny názor žalovaného, podľa ktorého pri výpočte priemerného pracovného času poukazoval na tzv. neutralizáciu , v zmysle ktorej sa odpočítava z pracovného času dni dovolenky, PN alebo OČR. Takáto možnosť však nevyplýva z predmetného zákona o HaZZ. Súd prvej inštancie sa taktiež nestotožnil s názorom žalovaného, podľa ktorého sa v ust. § 97 ods. 1 zákona o HaZZ čas odpočinku posudzuje ako služobný čas, avšak tento čas nie je služobným časom. Nezapočítanie dovolenky do priemerného pracovného času zákonodarca učinil až predmetnou novelou, pričom právna úprava predmetného zákona neobsahuje žiadne ustanovenie, podľa ktorého by bolo potrebné aplikovať právnu normu aj na právne vzťahy so spätnou účinnosťou. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že právna úprava v žalobnom období umožňovala zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť čas žalobcovi tak, že tento prekročí maximálnu hranicu stanovenú smernicou. Skutočnosť, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdelý a aktívny a má miesto na oddych, je v tejto súvislosti bez právneho významu, pretože žalobca musí byť na pracovisku, respektíve v budove hasičskej stanice, nemôže ju opustiť a musí byť pripravený vykonať výjazd.

1.5. Súd prvej inštancie konštatoval, že smernica neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia, pričom je potrebné vychádzať z vnútroštátnej úpravy s poukazom na judikatúru ESD. Poukázal na to, že nárok žalobcu je osobitným nárokom, a preto je potrebné zistený skutkový stav subsumovať pod ustanovenia pojednávajúce o zásahu do osobnosti žalobcu prostredníctvom analógie podľa ust. § 11 až § 13 v spojení s ust. § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že vzhľadom na povahu porušeného práva a na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo (žalovaný, ako členský štát Európskej únie neprijal nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie neprekročenia maximálnej hranice priemerného týždenného pracovného času podľa smernice) a vzhľadom na žalovaný zodpovedný subjekt, ktorý je štát, nie je na mieste žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov. Neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, a preto súd prvej inštancie dospel k záveru o potrebe finančného zadosťučinenia s poukazom na súdnu prax. Pokiaľ si žalobca vybral finančné zadosťučinenie, len takéto odškodnenie je podľa názoru súdu prvej inštancie adekvátne vo vzťahu k vzniknutej ujme. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie je správna argumentácie žalovaného, že náhrada škody sa má kompenzovať prostredníctvom náhradného voľna a až následne peniazmi. Poukázal na to, že čerpanie náhradného voľna by len paralyzovalo činnosť hasičského zboru. Zároveň súd prvej inštancie konštatoval, že v podobných veciach boli vždy priznávané náhrady nemajetkovej ujmy.

1.6. Súd prvej inštancie pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy v prvom rade zohľadnil, že žalobca pôsobí ako príslušník Hasičského a záchranného zboru 5 rokov, pričom vykonáva nesmierne psychicky a fyzicky náročnú prácu. V konaní bol preukázaný zásah do osobnosti žalobcu, ktorý v žalovanom období preukázateľne priemerne odpracoval viac než mal podľa smernice. Nemohol tak zrelaxovať a venovať sa svojmu súkromnému životu, pričom sa mu zhoršil vzťah s manželkou. Ďalej súd prvej inštancie prihliadol aj na závažnosť vzniku nemajetkovej ujmy, ktorú vyhodnotil ako stredne závažnú vzhľadom na to, že žalovaný ako členský štát Európskej únie dlhodobo udržiaval protiprávny stav, tento stav neriešil a podľa názoru súdu prvej inštancie mal včas prijať potrebné opatrenia, na základe ktorých by sa zamedzilo prípadnému vzniku ujmy na právach fyzických osôb. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaný vedel o existencii protiprávneho stavu, keďže je stranou sporu na súdoch Slovenskej republiky, ktoré trvajú od roku 2015, pričom mal dosť času predísť ďalším sporom. Súd prvej inštancie prihliadol aj na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva únie, čo predstavuje osobitný zásah, ku ktorému nemuselo prísť. Súd prvej inštancie konštatoval, že napriek menej závažnej povahe tohto zásahu oproti iným zásahom do práv, tak to nič nemení na závere súdu prvej inštancie, aby žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy, pretože ani morálne zadosťučinenie nie je dostačujúce na zmiernenie dôsledkov, a to vzhľadom na okolnosti, charakter, trvanie a intenzitu predmetného zásahu. Ďalej súd prvej inštancie posúdil aj intenzitu a trvanie neoprávneného zásahu. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že tento zásah trval počas celého žalovaného obdobia (3 roky), a preto aj intenzita tohto zásahu bola determinovaná predovšetkým dobou trvania porušovania práv žalobcu. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.200 eur zodpovedalo všetkým okolnostiam prípadu s poukazom na rozhodovaciu činnosť Okresného súdu Nitra v podobných veciach. Súd prvej inštancie vyhodnotil argumentáciu žalovaného, ktorá spočívala v premrštenej sume, ako nedôvodnú, pretože v porovnaní s najzávažnejším zásahom do práv osoby, ktorý predstavuje smrť človeka, sa jedná o oveľa nižšiu sumu, akú je možné priznať obetiam trestných činov. Súd prvej inštancie zároveň pi určení predmetnej výšky zostal v rovine, na základe ktorej súdy v podobných veciach priznávajú výšku nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie poukázal na to, že nečinnosť žalovaného nemôže byť na ťarchu žalobcu, ktorý nevedel ovplyvniť, aby žalovaný začal konať. Ďalej súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú námietku žalovaného, ktorá spochybňovala, že si žalobca uplatňuje mzdové nároky, pretože žalobca v žalobe uviedol, že si uplatňuje náhradu škody a nie mzdový nárok. Súd prvej inštancie uplatnil sudcovskú koncentráciu k návrhom na vykonanie dokazovania vo vzťahu k tabuľke zhody (predložené žalovanou, ako aj listinným dôkazom lekárske prepúšťacie správy – predložené žalobcom), pretože strany mohli tieto návrhy predložiť oveľa skôr, keby konali starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Strany boli vyzvané na uplatnenie prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany v rámci repliky a dupliky. V lehote určenej súdom prvej inštancie predmetné návrhy na vykonanie dokazovania nezaslali, pričom boli riadne poučené o následkoch sudcovskej koncentrácie.

1.7. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol na základe pomeru úspechu, keď plne úspešnému žalobcovi (čo do základu nároku) priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Proti napadnutého rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote a v rozsahu výroku I. a III. odvolanie domáhajúc sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Napadnutý rozsudok považoval za nesprávny z odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP.

2.1. V odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal s transpozíciou čl. 6 písm. b) smernice, keďže tento článok je podľa názoru žalovaného transponovaný do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne v § 85 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“), ktorý stanovuje maximálny priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov a predmetné ustanovenie sa aplikuje aj v prípade hasičov, pretože je vzťah subsidiarity medzi Zákonníkom práce a zákonom o HaZZ. Ďalej podľa tvrdení žalovaného súd prvej inštancie pochybil, ak za preukázanie 1. podmienky náhrady škody považoval nesprávnu transpozíciu smernice, a to bez skúmania, či k porušeniu práva žalobcu došlo. Poukázal na to, že čl. 2 smernice nepredstavuje právnu normu, ktorá by jednotlivcom priznávala právo, a preto nemôže byť predmetom preukazovania 1. podmienky náhrady škody len v dôsledku toho, že zákon o HaZZ nereflektuje definíciu pracovného času v zmysle predmetného článku smernice. Ďalej sa žalovaný nestotožnil s postupom súdu prvej inštancie v tom, že sa s otázkou priemerného času vysporiadal až v súvislosti so vzniknutou

ujmou, pričom predmetnú otázku mal posudzovať v súvislosti s 1. podmienkou nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Zároveň žalovaný konštatoval, že súd prvej inštancie pochybil aj v otázke výpočtu priemerného týždenného pracovného času žalobcu, pretože postupoval nesprávnym postupom. Vo vzťahu k pracovnému času žalovaný uviedol, že fond pracovného času nepredstavujú hodiny, ktoré by bolo možné subsumovať pod pojem „pracovný čas“, keďže sem patria aj hodiny ako napr. na dovolenku alebo dodatkovú dovolenku. Súd prvej inštancie v rámci posudzovania pracovného času skúmal len služobný čas a nezaoberal sa námietkami žalovaného vo vzťahu k iným dňom voľna, a preto sa odchýlil od chápania dní odpočinku, ktoré taktiež subsumoval pod pracovný čas. Žalovaný uviedol ako podľa neho vyzeral odpracovaný čas žalobcu. Konštatoval, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil pracovný čas, ak vychádzal z fondu pracovného času, ktorý nie je predmetom sporu, a tým porušil práva žalovaného na spravodlivý súdny proces. Zároveň súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keďže zistil vyšší počet odpracovaných hodín žalobcom než v skutočnosti žalobca odpracoval.

2.2. Žalovaný sa ďalej vyjadril k referenčnému obdobiu. Uviedol, že odkazuje na nahrávku ústneho prednesu na pojednávaní zo dňa 09.04.2025, kde boli zhrnuté všetky relevantné argumenty. Nad rámec toho uviedol, že súd prvej inštancie v tejto otázke vytrhol z kontextu časť rozhodnutia ESD, pričom jeho závery sú zmätočné, pretože na jednej strane dospel k záveru, že nie je možné aplikovať 6 – mesačné obdobia, ale na druhej strane aplikoval 4, 8 a 12 – mesačné obdobia a neuviedol, prečo v každom roku aplikoval iný rozsah obdobia. Žalovaný vyjadril názor, že z judikatúry ESD, z výkladového oznámenia Komisie, zo smernice, ako aj z povahy veci a charakteru práce hasiča a ust. § 86 ods. 1 zákona o HaZZ, vyplýva povinnosť aplikácie referenčných období v tomto konaní. Súd prvej inštancie mal pochybiť v tom, že neaplikoval pružné referenčné obdobie a začiatok plynutia žalovaného obdobia nenaviazal na dátum uplatnenia nároku. Žalovaný dospel k záveru, že začiatkom žalovaného obdobia je október 2021 a toto plynie do augusta 2024 (posledný uplatnený mesiac žalobcom). Zároveň nie je možné do skúmania odpracovaných hodín žalobcu zahrnúť dni voľna, respektíve nie je možné vychádzať z fondu pracovného času. Žalovaný bol toho názoru, že u žalobcu došlo k prekročeniu maximálneho týždenného priemerného pracovného času celkovo o 40,456 hodín za celé žalované obdobie (1,556 hodiny týždenne v 1. referenčnom období žalovaného obdobia). Žalovaný konštatoval, že žalobca nepreukázal, že toto porušenie by bolo spôsobilé mu privodiť škodu a takisto nepreukázal existenciu a vznik nemajetkovej ujmy. Ďalej žalovaný konštatoval, že vo vzťahu k 2. podmienke nároku na náhradu škody porušením práva únie mu nie je jasné, ako mohla žalobcovi vzniknúť ujma v dňoch voľna. Súd prvej inštancie, podľa názoru žalovaného, neuviedol žiadnu konkrétnu nemajetkovú ujmu žalobcu, iba všeobecne vychádzal z obdobných rozhodnutí. Zároveň žalovaný poukázal na to, že tvrdenia žalobcu neboli ničím preukázané, ako napríklad hádky s manželkou, alebo že by nemal čas sprevádzať deti k lekárovi, čas venovať sa rodine. V tejto súvislosti žalovaný uviedol vlastné tvrdenia, respektíve vlastné vnímanie skutkového stavu. Žalobca potvrdil plán služieb na každý mesiac svojim podpisom. Ujma na voľnom čase sa viaže aj na jeho štúdium na vysokej škole, čo mal uviesť žalobca. Žalobca zároveň nikdy nežiadal o náhradné voľno.

2.3. V otázke výpočtu nemajetkovej ujmy žalovaný argumentoval tým, že súd prvej inštancie vychádzal len z tvrdení žalobcu o tom, že si neuplatňuje mzdové nároky a nevysvetlil, prečo neaplikoval ust. § 124 ods. 1 CSP a neposúdil žalobu podľa obsahu. Žalovaný napadnutý rozsudok považoval za nepreskúmateľný, pretože súd prvej inštancie pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal z komparácie obdobných prípadov. Žalobca nepreukázal svoje tvrdenia súvisiace s nemajetkovou ujmou. V napadnutom rozsudku podľa názoru žalovaného absentuje stanovenie konkrétnych skutočností, ktoré predstavujú nemajetkovú ujmu žalobcu, súd prvej inštancie len všeobecne skonštatoval rodinné pomery bez zdôvodnenia toho, aký vplyv na tieto skutočnosti mala údajná práca nad rámec limitu podľa smernice. Žalovaný poukázal na to, že sa s jeho námietkami súd prvej inštancie nevysporiadal. Zároveň konštatoval, že nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že podiel žalobcu je nulový vzhľadom na skutočnosti uvedené vyššie (jeho súhlas s plánmi služieb, štúdium na vysokej škole). Žalovaný bol toho názoru, že bol naplnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP, pretože súd aplikoval sudcovskú koncentráciu na tabuľku zhody predloženú žalovaným dňa 09.04.2025. Koncentrácia sa nemôže vzťahovať na predmetnú listinu, pretože bola vyhotovená v legislatívnom procese a bola dostupná na stránke Národnej rady Slovenskej republiky.

3. Podaním zo dňa 01.07.2025 žalobca reagujúc na odvolanie žalovaného uviedol, že súd prvej inštancie rozsiahlo skúmal naplnenie podmienok pre uplatnenie nároku na náhradu škody a riadne

ich v napadnutom rozsudku rozviedol. Jeho závery o vzniku zodpovednosti žalovaného považoval žalobca za správne, pričom poukázal na to, že súd prvej inštancie dospel k rovnakému záveru, ktorý prezentujú aj odvolacie súdy. Vo vzťahu k námietke žalovaného, že čl. 6 písm. b) smernice mal byť transponovaný do ust. § 85 ods. 9 Zákonníka práce, žalobca konštatoval nesprávnosť takéhoto záveru. Uviedol, že z ustanovení zákona o HaZZ nevyplýva, že by služobná povinnosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. V rozhodnom čase tak právna úprava obsiahnutá v zákone o HaZZ umožňovala zamestnávateľovi žalobcu rozvrhnúť služobný (pracovný) čas tak, že presahuje maximálnu hranicu stanovenú smernicou. Žalobca zároveň poukázal na opätovnú zmenu zákona o HaZZ zákonodarcom, pričom konštatoval, že táto skutočnosť dokazuje, že predmetný zákon riadne nereflektoval na požiadavky smernice. Žalobca sa tak stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o netransponovaní čl. 6 písm. b) smernice do vnútroštátneho poriadku. K námietke žalovaného spočívajúcej v tom, že súd prvej inštancie neskúmal, či došlo k porušeniu práva žalobcu, žalobca konštatoval, že táto argumentácia je nesprávna s poukazom na bod 45. napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie jasne definoval, kedy a ako došlo k porušeniu práva žalobcu za jednotlivé roky.

3.1. Ďalej žalobca konštatoval, že súd prvej inštancie sa správne vysporiadal s použiteľnosťou údajov z fondu pracovného času v zmysle ust. § 97 ods. 1 zákona o HaZZ. Fond pracovného času vo všeobecnosti označuje súhrn pracovného času, ktorý má zamestnanec odpracovať za určitý časový úsek. Zákonodarca až novelizáciou predmetného zákona upravil, že napr. dovolenku nie je možné započítať do priemerného pracovného času, čo vzhľadom na vnútornú logiku uvedeného ustanovenia potvrdzuje nutnosť v prípade absencie takejto úpravy, uvedený čas zahrnúť do priemerného pracovného času. Žalobca poukázal na to, že z jeho jednotlivých plachiet ID vyplýva započítanie dovolenky, návštevy lekára, rehabilitácie a pod, do jeho odpracovaných hodín práve žalovaným. Žalobca tak považoval právnu argumentáciu žalovaného za účelovú. Na podporu svojej argumentácie uviedol rozsiahle množstvo rozhodnutí okresných a krajských súdov Slovenskej republiky, ako aj poukazoval na judikatúru ESD. S poukazom na svoju argumentáciu a predmetné rozhodnutia žalobca považoval postup súdu prvej inštancie pri prepočte priemerného času žalobcu za správny. Vo vzťahu k námietke žalovaného o tom, že súd prvej inštancie neprihliadol na aplikovateľnosť referenčných období, žalobca poukázal na bod 48. napadnutého rozsudku, a preto vyhodnotil predmetnú argumentáciu žalovaného za nesprávnu. Slovenská právna úprava obsiahnutá v zákone o HaZZ v rozhodnom čase neobsahovala žiadne mechanizmy zabezpečujúce neprekračovanie 48 hodinového týždenného pracovného času v každom období dvoch po sebe nasledujúcich referenčných období. Ustanovenie § 86 zákona o HaZZ sa síce týka nerovnomerného rozvrhnutia služobného času (na obdobie 6 mesiacov), ale nesúvisí to s maximálnym obmedzením týždenného pracovného času podľa smernice. Za irelevantnú považoval námietku žalovaného o možnosti rozširovania referenčných období až na 6 mesiacov, pretože podľa čl. 19 smernice, ide iba o možnosť výnimky. Zároveň poukázal na to, že v prípade čl. 17 bod 3 písm. iii) smernice nejde o priamy účinok, pretože nepriznáva individuálne právo jednotlivcovi. Aj v tejto rovine žalobca poukázal na množstvo rozhodnutí odvolacích súdov na podporu svojej argumentácie. Ďalej žalobca konštatoval, že závery súdu prvej inštancie ohľadne referenčných období sú správne. V prípade ustanovenia § 86 zákona o HaZZ nejde o určenie referenčného obdobia v súvislosti s maximálnou priemernou dĺžkou týždenného pracovného času s prihliadnutím na skutočnosť, že do predmetného zákona nebol transponovaný čl. 6 písm. b) smernice. Referenčné obdobie 6 mesiacov pre uplatňovanie týždenného pracovného času bolo do právneho poriadku zavedené až novelizáciou zákona o HaZZ, pričom žalovaný opätovne poukázal na to, že ak by právna úprava upravovala referenčné obdobia, tak by k novelizácii nedošlo. Žalovaný konštatoval, že súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku vyčerpávajúco vyjadril k nemajetkovej ujme v priamej korelácii na žalobcu. Odôvodnenie súdu prvej inštancie v tom smere žalobca považoval za presvedčivé a námietky žalovaného za irelevantné. Súd prvej inštancie sa riadne vysporiadal s dôvodmi ako aj s určením výšky nemajetkovej ujmy, pričom svoje úvahy podrobne vysvetlil. Súd prvej inštancie zároveň podľa názoru žalobcu správne odmietol námietky žalovaného spočívajúce v tom, že si žalobca uplatnil v tomto konaní mzdový nárok. Žalobca od začiatku konštatoval, že si uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca na základe ním uvedenej argumentácie žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

4. Replikou zo dňa 07.07.2025 sa žalovaný vyjadril k vyjadreniu žalobcu. Uviedol, že zotrváva na svojej skutkovej a právnej argumentácii. Na jej podporu poukázal na rozhodnutia odvolacích súdov vzhľadom na to, že žalobca vo svojom vyjadrení odkazoval taktiež na viaceré rozhodnutia. Žalobca na predmetné vyjadrenie žalovaného reagoval duplikou zo dňa 08.07.2025. Konštatoval, že zotrváva na svojej predchádzajúcej argumentácii a rozhodnutia, na ktoré žalovaný poukazoval vo svojej replike

v súvislosti s odlišným názorom na použiteľnosť referenčných období, predstavujú ojedinelú výnimku. Iné, nové a relevantné skutočnosti pre rozhodnutie neuviedol.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote (§ 362 CSP), a že spĺňa náležitosti podľa ust. § 365 a nasledujúce CSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), dospel k záveru o nedôvodnosti odvolania žalovaného.

6. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Podľa čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, na účely výkonu právomocí Únie inštitúcie prijímajú nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Nariadenie má všeobecnú platnosť. Je záväzné vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Smernica je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Rozhodnutie je záväzné v celom rozsahu. Rozhodnutie, ktoré označuje tých, ktorým je určené, je záväzné len pre nich. Odporúčania a stanoviská nie sú záväzné.

9. Podľa § 85 ods. 1, 2 zákona o HaZZ, služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

10. Podľa § 86 ods. 1, 2 zákona o HaZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

11. Podľa čl. 6 smernice, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov:

a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi;

b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

12. Podľa čl. 16 písm. b) smernice, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace.

13. Podľa čl. 17 bod 3 písm. iii) smernice, v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16 v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä: služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

14. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

15. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

16. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

17. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

18. O naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP pôjde vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Ústavnoprávna doktrína považuje právo na spravodlivý proces za tzv. výsledkové právo. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Príkladom porušenia práva na spravodlivý proces je relevantná intenzita nedostatkov odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

19. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces, zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto právo je podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Povinnosťou súdov ako štátnych orgánov je dbať o to, aby ústavné práva subjektov zúčastnených na konaní boli riadne dodržiavané. Odôvodnenie predstavuje tú časť rozhodnutia, v ktorej súd interpretuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Len také odôvodnenie súdneho rozhodnutia napĺňa požiadavky vyplývajúce zo základného práva na spravodlivý proces, z ktorého je zrejmá opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia má tak obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má spĺňať požiadavku zrozumiteľnosti. Súd je povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Účelom takéhoto odôvodnenia je predovšetkým deklarovať správnosť rozhodnutia; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Dostatočné odôvodnenie je nevyhnutné aj z pohľadu práva neúspešnej strany namietať konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov. Kým vo výroku rozhodnutia súd vyslovuje ako rozhodol, z odôvodnenia musí vyplynúť, prečo tak rozhodol. Pri odôvodňovaní rozhodnutia je nevyhnutné vyhnúť sa tomu, aby text odôvodnenia bol popisný a formálny a naopak dôsledne dbať o to, aby obsahoval jasné a logické argumenty, ktoré sú konzistentné a navzájom si neodporujú. V prípade, ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje uvedeným spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, predstavujúce akýsi návod pre súdy pri písaní odôvodnenia rozhodnutia, ide o nedostatky odôvodnenia, ktoré zakladajú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia.

20. Nepreskúmateľnosťou rozhodnutia, majúcou za následok i jeho nepresvedčivosť, sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia právom predvídaným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych opravných prostriedkov, a tým sa mu odníma možnosť konať pred odvolacím súdom. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu [viď závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len „Najvyšší súd SR“) z 03.12.2015, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2016 pod č. 2]. Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov, vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bolo rozhodnutie závislé.

21. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP sa týka akéhokoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie je subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody. Ale len za predpokladu, že predmetné pochybenia mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Príkladom tejto vady sú pochybenia vo vykonanom dokazovaní, porušenie viazanosti súdu inými rozhodnutiami alebo posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu, nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť súdu.

22. Vo vzťahu k odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP odvolací súd konštatuje, že citovaný odvolací dôvod je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplynuli z prednesov strán sporu, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálnej vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení § 192 až § 194 CSP.

23. Právne posúdenie veci predstavuje činnosť súdu spočívajúcu v podriadení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Pri tejto činnosti súd rieši questio iuris (právne otázky), pričom ich riešeniu predchádza riešenie questio facti (skutkové otázky), respektíve zistenie skutkového stavu. Vo všeobecnosti sa za nesprávne považuje právne posúdenie, keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu (t. j. úplne opomenul aplikovať príslušnú právnu normu), alebo aplikoval nesprávnu právnu normu (t. j. namiesto príslušnej právnej normy aplikoval normu inú), prípadne správne určenú právnu normu nesprávne interpretoval, alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

24. Odvolací súd v odvolacom konaní po vykonaní meritórneho odvolacieho prieskumu napadnutého rozsudku dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a z takto zisteného skutkového stavu urobil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie aj správne a v rozsahu dostatočnom pre jeho preskúmanie odôvodnil. Odôvodnenie napadnutého rozsudku tak spĺňa vyššie popísané atribúty (odsek 19. a 20.) takého odôvodnenia rozhodnutia, ktoré napĺňa požiadavky vyplývajúce zo základného práva na spravodlivý proces.

25. Odvolací súd sa z uvedených dôvodov v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, a preto sa s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení tohto rozhodnutia obmedzuje primárne iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, a to bez toho, aby odvolací súd tieto dôvody opakoval.

26. Na zdôraznenie správnosti dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 2 CSP a za účelom vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami žalovaného uvedenými v odvolaní odvolací súd dopĺňa nasledovné:

27. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva únie v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi tzv. súkromnoprávne spory. Skutočnosť, že žalovanou stranou v takomto spore je štát, je bez právneho významu, keďže z judikatúry ESD jednoznačne vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy.

28. Odvolací súd konštatuje, že zákon o HaZZ v ust. § 85 až § 94 upravuje podmienky výkonu štátnej služby so zameraním na pojmy: týždenný služobný čas, nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Podľa prílohy č. 4 bod 6 zákona do jeho znenia bola prebratá Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (bod 6 prílohy č. 4). Z predmetných ustanovení predmetného zákona ale nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor slovenskej právnej úpravy s právom Európskej únie. ESD opakovane konštatoval, že pojem „pracovný čas“ uvedený v Smernici je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel tejto smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2 ods. 1 a 2 smernice vymedzuje „pracovný čas“ ako

„akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti…“ a „čas odpočinku“ ako „akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom“. Ako Súdny dvor Európskej únie zdôraznil vo svojej judikatúre, rozlišovanie je binárne: buď je určitý čas pracovným časom, alebo nie je. Normotvorca teda nepovažoval za vhodné stanoviť nijakú ďalšiu kategóriu alebo kategórie, pomocou ktorých by umožnil určité rozlišovanie alebo nuansy. Súdny dvor v rozsudku vo veci C-518/15 Ville de Nivelles/Rudy Matzak zdôraznil, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice vrátane pojmov „pracovný čas“ a „čas odpočinku“. Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v tejto smernici. Smernica síce stanovuje možnosť členských štátov uplatňovať alebo prijímať ustanovenia, ktoré sú priaznivejšie pre ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, ale táto možnosť sa neuplatňuje na definíciu pojmu „pracovný čas“. Toto konštatovanie potvrdzuje aj účel tejto smernice, ktorý má zabezpečiť, aby sa definície v nej uvedené nemohli vykladať rôzne v závislosti od vnútroštátneho práva. Článok 6 písm. b) smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je explicitne stanovené, že zahŕňa tak nadčasy ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka. Ako už ESD viackrát rozhodol, členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval túto maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzia.

29. Súdny dvor Európskej únie tiež opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 vo veci L., bod 95) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, o akú prácu ide. Osobitne v prípade hasičov ESD potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou (C-429/09 vo veci K., C-52/04 vo veci L. Q. K. G.). Pretože žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítať do pracovného času žalobcu. Bez vplyvu na porušenie článku 6 písm. b) smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada (§ 122 ods. 1 zákona o HaZZ).

30. Vo vzťahu k samotnému nároku na náhradu škody odvolací súd uvádza, že aj podľa odvolacieho súdu boli predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva únie splnené, pretože článok 6 písm. b) smernice priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Uvedený článok Smernice má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ako bolo vyššie uvedené, ustanovenie článku 6 písm. b) smernice nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože slovenský právny poriadok umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín. Na správnosť záveru o porušení článku 6 písm. b) smernice nemá vplyv ani skutočnosť, že žalovaný v zmysle článku 16 písm. b) smernice v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b) bod iii) smernice uplatnil na výpočet priemerného pracovného času žalobcu referenčné obdobie 6 mesiacov (§ 86 ods. 1 druhá veta zákona o HaZZ), pretože podľa výsledkov dokazovania v spornom období (od septembra 2021 do augusta 2024) žalobcov priemerný týždenný služobný čas presiahol každý mesiac hranicu 48 hodín. Porušenie článku 6 písm. b) smernice vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou ESD (napr. C-429/09).

31. Pokiaľ žalovaný spochybňoval, či došlo k porušeniu práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas a v tomto smere považoval za potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, odvolací súd poukazuje na to, že v danej veci nebolo

sporné, že žalobcovi boli rozvrhované služby takým spôsobom, že do konca roka 2021 na 17 hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku; od 01.01.2022 boli pracovné zmeny žalobcu rozvrhnuté na 16 hodinový výkon služby a na to nadväzujúcu 8 hodinovú služobnú pohotovosť na pracovisku. Služobné povinnosti sú určované na čas nočných hodín. Keďže sa striedajú tri hasičské zmeny, každý tretí deň odslúžia hasiči v jednotlivých hasičských zmenách 24 hodín a následne majú dva dni voľna. Z výplatných pások a prehľadu odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti a priemerného pracovného času, ktorý predložil žalobca spolu so žalobou je nesporné, že počas rozhodného obdobia u žalobcu pravidelne dochádzalo k prekračovaniu maximálneho 48 hodinového týždenného pracovného času, tak ako je uvedené vyššie (odsek 30.).

32. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že smernica neobsahuje žiadne ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Je na vnútroštátnom práve členských štátov Európskej únie, aby pri dodržaní zásad rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Právny poriadok Slovenskej republiky nemá výslovnú právnu úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva únie. Takúto právnu úpravu neobsahuje ani zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Súd prvej inštancie správne ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu najbližšie k zásahu do osobnosti žalobcu (analógia podľa ust. § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka). Žalovaný nesprávne v odvolaní namieta, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu, pretože z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca v rozpore s článkom 6 písm. b) smernice v žalovanom období odpracoval viac ako 48 hodín týždenne. Žalobca na preukázanie svojho tvrdenia o počte odpracovaných hodín predložil súdu prvej inštancie doklady od svojho zamestnávateľa (výplatné pásky), ktoré žalovaný žiadnym spôsobom nespochybnil a nenavrhol v tomto smere vykonať žiadne dokazovanie. Zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že žalobca v rozhodnom období pracoval viac ako 48 hodín priemerne (a súčasne viac ako 40 hodín týždenne podľa ust. § 85 ods. 2 veta prvá zákona o HaZZ) bol preukázaný v konaní pred súdom prvej inštancie. Žalobca nielenže pracoval nad maximálne prípustný rozsah týždenného pracovného času, ale v rozpore s článkom 6 písm. b) v spojení s článkom 2 bod 1 smernice mu odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli započítané do odpracovaného času.

33. V uvedenej súvislosti odvolací súd konštatuje, že sa nestotožňuje s odvolacou námietkou žalovaného, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého možno žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadosťučinenie podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a jeho okolnosti, nemožno podľa odvolacieho súdu podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti uvedené v ust. § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len príkladmo (nejedná sa o taxatívny výpočet), právna úprava nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Z ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (žalovaný ako členský štát neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Aj z formulácie ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z uvedeného dôvodu považuje odvolací súd prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú. Služobný čas žalobcu mal byť rozvrhnutý tak, aby nedochádzalo k porušovaniu jeho práv vyplývajúcich zo smernice. K porušeniu práv žalobcu pritom dochádzalo práve výkonom služobnej

pohotovosti. Nemajetkovú ujmu nie je ani podľa názoru odvolacieho súdu možné nahradiť inak z dôvodu, že uplynutý čas žalobcovi vrátiť možné nie je a nemôže ho stráviť inak. Odvolací súd zároveň konštatuje, že žalobca v dostatočnej miere preukázal vzniknutú ujmu v dôsledku nesprávnej transpozície smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky.

34. V tejto rovine odvolací súd ďalej konštatuje že, peňažná náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu, nielen symbolickú, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada ani neprimerane vysoká. Pokiaľ súd prvej inštancie rozsah peňažnej náhrady vo výške 2.200 eur odvodil od charakteru zásahu, jeho trvania, následkov na živote žalobcu, nemožno týmto jeho úvahám vytknúť žiadne nedostatky. Svoje rozhodnutie založil na právom predvídaných okolnostiach, prihliadajúc podľa povahy veci k porovnateľným kritériám, a ním stanovený rozsah nemajetkovej ujmy spĺňa podmienku primeranosti. Rozhodnutie je konzistentné aj s výškou náhrad priznaných v obdobných súdnych sporoch, a preto bol zachovaný princíp právnej istoty zakotvený v čl. 2 CSP.

35. Odvolací súd poukazuje aj na iné rozhodnutia iných všeobecných súdov v konaniach o náhradu škody začatých žalobcami ako príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru proti žalovanému z totožných dôvodov, ktoré riešili námietky žalovaného predložené žalovaným aj v tomto konaní. Aj v týchto iných sporoch bola žalobcom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávnej transpozície smernice umožňujúcej vyžadovať od príslušníkov Hasičského a záchranného zboru výkon štátnej služby nad smernicou stanovený maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín a všetky námietky žalovaného boli posúdené ako nedôvodné. Takisto aj odvolací súd na podporu svojej argumentácie poukazuje na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/85/2023 zo dňa 28.08.2024, rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8Co/20/2025 zo dňa 26.03.2025 a tiež napr. rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/54/2024 zo dňa 22.08.2024, či rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/112/2024 zo dňa 30.01.2025. Odvolací súd tak nevzhliadol žiaden žalovaným namietaný odvolací dôvod.

36. Na záver ako obiter dictum odvolací súd konštatuje, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok, pričom je tento názor rešpektovaný rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Takisto ani do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (respektíve práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nepatrí právo sporovej strany na rozhodnutie v súlade s jej právnym názorom (m. m. II. ÚS 218/02, I. ÚS 3/97), ani právo dožadovať sa toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré sporová strana predkladá (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 284/08). Odvolací súd teda nie je viazaný právnym názorom strán sporu a nerozhoduje na základe nespokojnosti strany s výsledkom konania. Odvolací súd zároveň konštatuje, že je potrebné mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07)

37. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozsudku v napadnutej časti I. a III. výroku súdu prvej inštancie, a preto ho ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

38. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Keďže žalobca bol v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešný, tak mu odvolací súd priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

39. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 - § 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť byť zastúpený advokátom neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, ak je dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.